

Sygn. akt III CSK 32/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Beata Janiszewska

SSN Kamil Zaradkiewicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Syndyka Masy Upadłości W. sp. z o.o. w upadłości
likwidacyjnej w O.

przeciwko J. E.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 listopada 2020 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 30 czerwca 2017 r., sygn. akt II Ca (...),

I. oddala skargę kasacyjną,

**II. zasądza od J. E. na rzecz Syndyka Masy Upadłości W.
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości
likwidacyjnej w O. kwotę 3000 (trzy tysiące) zł tytułem
częściowego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w K. w sprawie z powództwa Syndyka Masy Upadłości W. Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w O. przeciwko J. E. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, na skutek apelacji Pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w O. z 20 października 2016 r., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie III w ten sposób, że kwotę 100.000 zł zastąpił kwotą 7.000 zł i oddalił apelację w pozostałej części, zasądając od J. E. na rzecz Syndyka Masy Upadłości W. Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w O. kwotę 6.250 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Wyrokiem z 20 października 2016 r. Sąd Rejonowy w O. uzgodnił treść księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w O. dla nieruchomości gruntowej położonej w O. oraz posadowionych na niej budynków z rzeczywistym stanem prawnym w ten sposób, że wykreślił z działu IV tej księgi hipotekę przymusową ustanowioną na rzecz J. E. do sumy 6.700.000 zł wpisaną na pierwszym miejscu na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w W. z 21 listopada 2003 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela hipotecznego postanowieniem Sądu Okręgowego w W. z 6 grudnia 2007r. (pkt I), zasądził od J. E. na rzecz Syndyka Masy Upadłości W. Sp. z o. o. w upadłości likwidacyjnej w O. kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II) oraz nakazał pobrać od J. E. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w O. kwotę 100.000 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu (pkt III)

We wniosku z 18 marca 2011 r. J. E. wnosił między innymi o wpis w dziale IV księgi wieczystej nr K110/00037124/3 hipoteki przymusowej na sumę 6.700.000 złotych na rzecz wierzyciela J. E. na użytkowaniu wieczystym gruntu i własności naniesień na gruncie przysługujących W. Spółka z o. o. w O., a w przeszłości „A.” Spółka z o. o. w T. (dawny „T.” Spółka z o.o.). Do wniosku załączono odpis wyroku Sądu Okręgowego w K. z 17 kwietnia 2008 r., w którym Sąd uznał za bezskuteczną w stosunku do J. E. umowę sprzedaży z 31 października 2002 r. zawartą w formie aktu notarialnego, na mocy której „A.” Spółka z o.o. w T. przeniosła na rzecz W. Spółka z o.o. w O. użytkowanie wieczyste gruntu stanowiącego działkę

o nr ewidencyjnym 4/4 o powierzchni 18 ha 3544 m² oraz własność znajdujących się na niej budynków, dla której Sąd Rejonowy w O. prowadził księgę wieczystą K110/00037124/3 w zakresie przysługującej J. E. wierzytelności wobec „A.” Spółki z o.o. w T. stwierdzonej tytułem egzekucyjnym w postaci prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W. z 21 listopada 2003 r. w sprawie o sygn.. akt XVI GC (...), któremu Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z 6 grudnia 2007 r. w sprawie o sygn. akt XVI GCo (...) nadał na rzecz J. E. klauzulę wykonalności. Wyrok ten zaopatrzony jest w klauzulę stwierdzającą, że orzeczenie jest prawomocne z dniem 17 października 2008 r. Do wniosku J. E. dołączył także tytuł wykonawczy nr 4 z 28 lutego 2011 r. wydany przez Sąd Okręgowy w W., na mocy którego Sąd ten wydał wierzycielowi dalszy tytuł wykonawczy w sprawie XVI GC (...) przeciwko „A.” Spółce z o. o. w T., z zaznaczeniem, iż tytuł ten został wydany w celu wpisania na rzecz wierzyciela hipoteki przymusowej zwykłej w księdze wieczystej nr (...). W dniu 9 czerwca 2011 r. Sąd Rejonowy w O. ujawnił hipotekę przymusową na rzecz wierzyciela J. E. do kwoty 6.700.000 zł obciążającej użytkowanie wieczyste i własność budynków stanowiących odrębną nieruchomość, dla których ta księga jest prowadzona. Przy oznaczeniu wierzytelności wskazano, iż jest to należność objęta tytułem wykonawczym ze sprawy XVI GC (...), a jako podstawę wpisu w księdze wieczystej wskazano ten sam wyrok z 21 listopada 2003 r. oraz postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela w sprawie XVI GCo (...) z 6 grudnia 2007 r.

Na powyższy wpis skargę wniosła W. Spółka z o. o. w O., która zarzuciła, że podstawą wpisu hipoteki przymusowej może być wyłącznie tytuł wykonawczy wydany przeciwko dłużnikowi, który jest jednocześnie właścicielem nieruchomości podlegającej obciążeniu lub użytkownik wieczysty. Wierzyciel nie przedstawił i nie wykazał, aby W. Spółka z o. o. w O. była dłużnikiem J. E., a dłużnikiem pozostaje wyłącznie „A.” spółka z o. o. Skarżąca podniosła ponadto, iż W. Spółka z o.o. w O. ma jedynie znosić egzekucję. Sąd Rejonowy w O. postanowieniem z 4 sierpnia 2011 r. utrzymał wpis w mocy, uznając, że wierzyciel, posiadając uprawnienie do prowadzenia egzekucji z nieruchomości objętej umową sprzedaży z 31 października 2002 r. uznaną za bezskuteczną w stosunku do niego, może również

żądać ustanowienia hipoteki przymusowej na niej w celu ułatwienia przyszłego postępowania egzekucyjnego.

Od postanowienia z 4 sierpnia 2011 r. apelację wniósł uczestnik W. Spółka z o. o. w O., wskazując, iż nie zachodzi żadna z okoliczności warunkujących i dopuszczających dokonanie wpisu hipoteki przymusowej. Postanowieniem z 24 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację uczestnika W. w O., podtrzymując stanowisko Sądu Rejonowego, iż postępowanie dotyczące hipoteki przymusowej powinno być traktowane jako postępowanie egzekucyjne a hipoteka przymusowa spełnia funkcję szczególnego rodzaju środka egzekucyjnego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy w O. uwzględnił powództwo.

Sąd Rejonowy wskazał w szczególności, że zarówno w orzeczeniu Sądu Rejonowego z 4 sierpnia 2011 r., jak również w postanowieniu wydanym przez Sąd Okręgowy w K. w dniu 24 listopada 2011 r. przyjęto, iż postępowanie dotyczące hipoteki przymusowej w księdze wieczystej powinno być traktowane jako postępowanie egzekucyjne. W wydanych orzeczeniach nie uwzględniono jednak art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r., poz. 2204, dalej: u.k.w.h.), z którego wynika, iż nieruchomość można obciążyć prawem (hipoteką) w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności. Oznacza to, że hipoteka przymusowa nie jest środkiem egzekucyjnym, a jej wpis nie prowadzi do dochodzenia zaspokojenia roszczenia. Użycie przez ustawodawcę wyrazów - „w celu zabezpieczenia” oznacza, iż wpis hipoteki przymusowej ma ułatwić wierzycielowi przeprowadzenie skutecznej egzekucji z nieruchomości. Zdaniem Sądu Rejonowego zaspokojenie wierzyciela z nieruchomości, na której ustanowiona została hipoteka przymusowa następuje w postępowaniu egzekucyjnym, którego nie wszczyna ani wnioski o wpis hipoteki do księgi wieczystej, ani dokonanie takiego wpisu. W tym postępowaniu sąd wieczystoksięgowy nie działa i nie może działać jako organ egzekucyjny. W takim przypadku i przy przyjęciu, iż hipoteka nie jest środkiem egzekucyjnym, według Sądu Rejonowego, do wpisu nie znajdzie zastosowania art. 532 k.c., który nakazuje dłużnikowi aktualnemu właścicielowi nieruchomości znoszenie egzekucji

natomiast nie stwarza dodatkowego uprawnienia dla wierzyciela ze skargi pauliańskiej w zakresie ustanowienia hipoteki przymusowej.

W ocenie Sądu Rejonowego w orzeczeniu z 4 sierpnia 2011 r. i w postanowieniu Sądu Okręgowego w K. z 24 listopada 2011 r. dokonano błędnej wykładni art. 109 ust. 1 u.k.w.h. Przepis ten przewiduje możliwość ustanowienia hipoteki przymusowej dla wierzyciela, którego wierzytelność jest stwierdzona tytułem wykonawczym określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym. Sąd Rejonowy podniósł, że w przedmiotowej sprawie dłużnikiem osobistym wierzyciela J. E. jest spółka „A.”, czyli spółka, przeciwko której J. E. uzyskał tytuł wykonawczy i który tytuł został załączony do akt sprawy. Spółka ta przeniosła użytkowanie wieczyste nieruchomości i własność nakładów na rzecz W. spółka z o.o., a następnie umowa ta została uznana za bezskuteczną w stosunku do J. E. w zakresie przysługującej mu w stosunku do A. Spółka z o.o. wierzytelności stwierdzonej prawomocnym wyrokiem sądu. W ocenie Sądu uprawnienia wierzyciela na mocy art. 532 k.c. nie przewidują jednak ustanowienia hipoteki przymusowej. Sąd Rejonowy podkreślił, że wierzyciel nie wykazał, aby w dacie wpisu właściciel był zobowiązany do świadczenia na jego rzecz, a wobec tego należało uznać, iż wpis dokonany w dniu 9 czerwca 2011 r. w zakresie hipoteki przymusowej na rzecz J. E. jest sprzeczny z prawem materialnym, w szczególności z art. 532 k.c., 65 ust. 1 i 2 oraz 109 ust. 1 u.k.w.h. i jest niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym. Wpis ten jako wadliwy wywołuje dalsze komplikacje w obrocie prawnym a w szczególności wywołuje skutki prawnorzeczowe, które nie są przewidziane dla wierzyciela ze skargi pauliańskiej.

Sąd Rejonowy uznał, że wykonywanie roszczenia określonego w art. 10 ust. 1 u.k.w.h. ze względu na jego procesowy charakter nie podlega ocenie w świetle art. 5 k.c.

Apelację od wyroku wniósł Pozwany, zaskarżając go w całości i zarzucając nieważność postępowania na podstawie art. 379 pkt 3 k.p.c., a także naruszenie przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 365 § 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c. przez rozstrzygnięcie w sprawie już prawomocnie rozstrzygniętej oraz o zarzutach Powoda już prawomocnie rozstrzygniętych, art.

227 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że zmiana wykładni prawa dokonana przez Sąd Najwyższy może stanowić o zmianie podstawy faktycznej do badania zgodności z prawem wpisu w księdze wieczystej, podczas, gdy wykładnia dokonana przez sądy i trybunały, dotycząca sfery prawa, nie jest ani okolicznością faktyczną, ani środkiem dowodowym. Wyrokowi Sądu *a quo* Pozwany zarzucił ponadto naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 10 u.k.w.h., art. 532 k.c. i art. 109 ust. 1 u.k.w.h. Pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania przed Sądem pierwszej instancji i odrzucenie pozwu, względnie o zmianę skarżonego wyroku oraz oddalenie powództwa w całości.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy uznał, że apelacja jest zasadna tylko w takim zakresie, w jakim doprowadziła do zmiany rozstrzygnięcia o nieuiszczonych kosztach sądowych.

Od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 30 czerwca 2017 r. skargę kasacyjną wywiódł Pozwany, zaskarżając wyrok Sądu II instancji w całości. Wyrokowi zarzucił nieważność postępowania (art. 379 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹³ § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c.) oraz naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 378 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez brak odniesienia się w pisemnych motywach skarżonego wyroku do części zarzutu Nr 2) a) *in fine* apelacji, art. 386 § 1 i 3 k.p.c. przez ich niezastosowanie w sytuacji, w której zarzuty apelacji, w tym zarzut nieważności postępowania przed Sądem I instancji były uzasadnione, art. 365 § 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c. przez rozstrzygnięcie w sprawie już prawomocnie rozstrzygniętej oraz o zarzutach Powoda w stosunku do wpisu w księdze wieczystej już prawomocnie rozstrzygniętych. Ponadto Skarżący zarzucił wyrokowi Sądu *ad quem* naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 10 ust. 1 u.k.w.h., przez jego niewłaściwe zastosowanie przez przyjęcie, że roszczenie z tego przepisu można wywieść również wtedy, kiedy takie same zarzuty jak podniesione w pozwie i w oparciu o taki sam stan faktyczny ukształtowany na takiej samej podstawie dowodowej, na jakiej orzekł prawomocnie Sąd w postępowaniu o wpis do księgi wieczystej, art. 532

k.c. i art. 109 ust. 1 u.k.w.h. przez ich błędną wykładnię skutkującą nieuzasadnionym przyjęciem, że wyrok uwzględniający roszczenie z art. 527 § 1 k.c. w połączeniu z wyrokiem zasądzającym od dłużnika nie może stanowić podstawy wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości osoby trzeciej, która nabyła ją od dłużnika w drodze czynności prawnej, która została uznana za bezskuteczną wobec wierzyciela, a także nieuzasadnione pominięcie wniosku o kasację *a maiori ad minus* przy wykładni art. 532 k.c.

Skarżący wniósł o uchylenie skarżonego wyroku w całości oraz uchylenie wyroku Sądu I instancji w całości, a następnie zniesienie postępowania przed Sądami II i I instancji i odrzucenie pozwu oraz zasądzenie na rzecz Pozwanego od Powoda zwrotu kosztów procesu wg norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym oraz Sądami II i I instancji. W drugiej kolejności Skarżący wniósł o uchylenie skarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd II instancji z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Powód wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej i o zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istota zarzutów naruszenia prawa materialnego sprowadza się do oceny funkcji hipoteki przymusowej jako środka zabezpieczenia roszczeń przysługujących wierzycielowi w ramach tzw. skargi pauliańskiej.

Zgodnie z art. 109 ust. 1 u.k.w.h., wierzyciel, którego wierzytelność jest stwierdzona tytułem wykonawczym, określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym, może na podstawie tego tytułu uzyskać hipotekę na wszystkich nieruchomościach dłużnika (hipoteka przymusowa).

Zgodnie z art. 532 k.c., wierzyciel, względem którego czynność prawna dłużnika została uznana za bezskuteczną, może z pierwszeństwem przed wierzycielami osoby trzeciej dochodzić zaspokojenia z przedmiotów majątkowych,

które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika albo do niego nie weszły. W nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego trafnie przyjmuje się, że hipoteka przymusowa nie stanowi szczególnego rodzaju ani sposobu egzekucji. Jest środkiem zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności pieniężnej ułatwiającą wierzycielowi jej wyegzekwowanie (zob. w szczególności: wyrok Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2013 r., sygn. akt V CSK 347/12, niepublikowany; postanowienie Sądu Najwyższego z 21 sierpnia 2013 r., sygn. akt II CSK 17/13, OSNC 2014, z. 5, poz. 50). Postępowanie o wpis hipoteki przymusowej nie jest postępowaniem egzekucyjnym, a sąd wieczystoksięgowy nie działa jako organ egzekucyjny (postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 maja 2012 r., sygn. akt IV CSK 560/11, OSNC 2013, z. 2, poz. 21; 4 lutego 2015 r., sygn. akt IV CSK 170/14, OSNC 2016/B/32; 13 czerwca 2019 r., sygn. akt V CSK 152/18, niepublikowane; wyrok Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2013 r., sygn. akt V CSK 347/12, j.w.). Prawomocny wyrok uwzględniający powództwo wierzyciela przeciwko osobie trzeciej na podstawie art. 527 k.c. nie stanowi podstawy wpisu hipoteki przymusowej, o której mowa w art. 109 ust. 1 u.k.w.h., obciążającej nieruchomości osoby trzeciej nabytą w wyniku czynności uznanej za bezskuteczną. Hipotekę przymusową zabezpieczającą skonkretyzowaną wierzytelność pieniężną można ustanowić na podstawie tytułu wykonawczego zasądzającego tę wierzytelność pieniężną od dłużnika, na nieruchomości, która jest jego własnością. Pozwana osoba trzecia nie jest dłużnikiem osobistym wierzyciela. Wyrok uwzględniający skargę pauliańską nie może być podstawą wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości osoby trzeciej (pозwanej ze skargi pauliańskiej), nawet w sytuacji dołączenia do tego wyroku tytułu wykonawczego przeciwko dłużnikowi osobistemu wnioskodawcy (postanowienia Sądu Najwyższego z 18 maja 2012 r., sygn. akt IV CSK 560/11, OSNC 2013, z. 2, poz. 21; 7 listopada 2014 r., sygn. akt IV CSK 76/14, niepublikowane; 4 lutego 2015 r., IV CSK 170/14, OSNC 2016/B, poz. 32; 13 czerwca 2019 r., sygn. akt V CSK 152/18, j.w.). Wskazane w art. 532 k.c. uprawnienie, któremu odpowiada obowiązek pozwanej osoby trzeciej, realizuje się poprzez wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikowi osobistemu i skierowanie jej do składnika majątkowego należącego do pozwanej osoby trzeciej, który wyszedł z majątku dłużnika osobistego powoda lub do niego

nie wszedł wskutek zakwestionowanej skargą pauliańską krzywdzącej wierzyciela czynności prawnej. "Dochodzenie zaspokojenia" oznacza więc możliwość egzekwowania wierzytelności z tego przedmiotu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 4 lutego 2015 r., sygn. akt IV CSK 170/14, j.w.; 13 czerwca 2019 r., sygn. akt V CSK 152/18, j.w.).

Za nietrafne należy uznać również zarzuty odnoszące się do naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c., jak również art. 386 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 10 ust. 1 u.k.w.h. Znaczenie dla określenia zakresu powagi rzeczy osądzonej ma przede wszystkim przedmiot rozstrzygnięcia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono trafne stanowisko, że przedmiot rozstrzygnięcia obejmuje także podstawę prawną i faktyczną rozstrzygnięcia (wyroki Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2007 r., sygn. akt I CSK 479/06, niepublikowany; 6 marca 2008 r., sygn. akt II UK 144/07, niepublikowany; 15 listopada 2012 r., sygn. akt V CSK 515/11, niepublikowany; uchwała Sądu Najwyższego z 21 listopada 2013 r., sygn. akt III CZP 67/13, OSNC 2014, z. 7-8, poz. 73; postanowienia Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 2015 r., sygn. akt IV CSK 434/14, niepublikowane; 13 czerwca 2019 r., sygn. akt V CSK 295/18, niepublikowane). Zgodnie z art. 10 ust. 1 u.k.w.h., w razie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym osoba, której prawo nie jest wpisane lub jest wpisane błędnie albo jest dotknięte wpisem nieistniejącego obciążenia lub ograniczenia, może żądać usunięcia niezgodności. Uprawnienie unormowane w art. 10 ust. 1 u.k.w.h. stanowi roszczenie o charakterze petytoryjnym, które służy w pierwszej kolejności ochronie uprawnionego rzeczowo w przypadkach rozbieżności między stanem jawnym wynikającym z treści księgi wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym. Roszczenie to ma przede wszystkim na celu zapobieżenie powstania niekorzystnych dla uprawnionego skutków prawnych w tych przypadkach, w których stan niezgodności mógłby prowadzić do zniesienia lub ograniczenia jego prawa z uwagi na regulacje dotyczące ochrony osób działających w zaufaniu do treści księgi wieczystej (*ex bona fide*). Jest oczywiste, że z uwagi na przyjęty w polskim prawodawstwie system rejestrów nieruchomości i poddanie go kognicji sądów, a w konsekwencji ukształtowanie sposobu ujawniania praw na nieruchomościach w postępowaniu sądowym, roszczenie to może być

urzeczywistnione jedynie na drodze postępowania sądowego. Tylko bowiem w ten sposób może dojść do usunięcia niezgodności między stanem jawnym a stanem prawnym rzeczywistym. Inny jest charakter i funkcja roszczenia unormowanego w art. 10 ust. 1 u.k.w.h. oraz postępowania wieczystoksięgowego, które nie obejmuje oceny okoliczności podejmowanych w postępowaniu o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym i służy realizacji funkcji zasadniczej systemu rejestrów praw na nieruchomościach, tj. wpisów w księdze wieczystej. Trafnie zaznacza strona powodowa, iż w postępowaniu o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym kontroli podlega w szczególności inny obszar, niż w postępowaniu wieczystoksięgowym, a mianowicie kwestie, które pozostają wyjęte spod kognicji sądu prowadzącego księgę wieczystą. Nie oznacza to jednak, że wyjęte spod zakresu kontroli sądu w ramach postępowania zainicjowanego w związku z wykonywaniem roszczenia z art. 10 u.k.w.h. niedopuszczalna jest kontrola okoliczności, objętych kognicją sądu wieczystoksięgowego. Przeciwnie, gdyby tezę taką uznać za trafną, wówczas w istotnym zakresie urzeczywistnienie funkcji analizowanej regulacji byłoby w praktyce wykluczone, a stan jawny nie mógłby być jednocześnie doprowadzony do zgodności z rzeczywistym stanem prawnym z uwagi na ograniczony zakres kognicji sądu wieczystoksięgowego. Oba postępowania różni przedmiot oraz ich funkcje i podstawa prawna. Sąd Najwyższy podziela w szczególności pogląd wyrażony w wyroku z 13 kwietnia 2007 r., sygn. akt I CSK 479/06 (niepublikowanym), iż prawomocność wpisu w księdze wieczystej nie może stanowić przeszkody w wytoczeniu powództwa opartego na art. 10 ust. 1 u.k.w.h. między uczestnikami postępowania zakończonego powyższym wpisem, lecz przeciwnie, prawomocność zwalczanego wpisu w księdze wieczystej - kreującego ujawniony w niej stan prawny - przesądza o możliwości wystąpienia z roszczeniem opartym na podstawie art. 10 ust. 1 u.k.w.h.

Powyższa kwestia relacji między postępowaniami - wieczystoksięgowym oraz o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym - była przedmiotem oceny w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym trafnie zaznaczono, iż dokonanie prawomocnego wpisu w księdze wieczystej hipoteki nie jest przeszkodą do weryfikacji prawidłowości tego wpisu w ramach powództwa

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. W postępowaniu wieczystoksięgowym kognicja sądów jest ograniczona, zgodnie z przepisem art. 626⁸ § 2 k.p.c., natomiast rozpoznając powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, sąd może uwzględnić także inne okoliczności i dowody poza wymienionymi w art. 626⁸ § 2 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2013 r., sygn. akt V CSK 347/12, niepublikowany). Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela w pełni to stanowisko.

W związku z tym w szczególności nietrafny jest również zarzut naruszenia art. 379 pkt 3 k.p.c. W sprawie nie zaistniała bowiem nieważność postępowania wynikająca z orzeczenia w sprawie, która została już prawomocnie rozstrzygnięta.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. zamiast wielu np. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2020 r., sygn. akt IV CSK 241/20, niepublikowane). Wystarczające jest, że sąd drugiej instancji w razie, gdy nie zmienia ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji i przyjętej przez ten sąd oceny prawnej, ograniczy się do stwierdzenia, iż podziela te ustalenia i ocenę prawną. Niemniej w każdym wypadku konieczne jest rozpatrzenie przez sąd drugiej instancji sprawy, co oznacza, iż w sytuacji, w której sąd pierwszej instancji nie poczynił pełnych ustaleń faktycznych lub nie dokonał wyczerpującej oceny prawnej, zadaniem sądu drugiej instancji jest uzupełnienie tych ustaleń oraz oceny prawnej (por. także wyrok Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2015 r., sygn. akt I CSK 991/14, niepubl.). Co więcej, w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w K. odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego i podejmując rozbudowany wywód prawny wskazał rozbudowaną argumentację dotyczącą zarzutu nieważności postępowania, a w konsekwencji - do czego również odniesiono się w motywach orzeczenia Sądu II instancji - naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. oraz art. 366 k.p.c.

W tych okolicznościach skarga kasacyjna podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

ke